

ŠETŘENÍ ÚVĚROVÝCH PODMÍNEK BANK ŘÍJEN

Samostatný odbor finanční stability

Sekce měnová
Odbor měnové politiky a fiskálních analýz

2017

I. ÚVOD A SHRNUTÍ

Šetření úvěrových podmínek bank zachycuje názory bank na změnu nabídky úvěrů prostřednictvím úvěrových standardů a podmínek při schvalování úvěrů a na změnu poptávky po úvěrech u nefinančních podniků a domácností. Tato informace shrnuje výsledky dvacátého druhého kola šetření, tj. pohled bank na vývoj úvěrových podmínek v průběhu třetího čtvrtletí 2017 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro čtvrté čtvrtletí 2017. Šetření bylo provedeno v období od 5. do 19. září 2017. Šetření se zúčastnilo 21 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu.¹

Dle výsledků šetření banky dále zpřísnily úvěrové standardy u úvěrů na bydlení, zatímco standardy u spotřebitelských úvěrů uvolnily a u úvěrů nefinančním podnikům je neměnily. Zpřísnění úvěrových standardů u úvěrů na bydlení bylo ovlivněno implementovanými makrobezpečnostními opatřeními ČNB a zvýšením nákladů financování bank. Ve stejném směru působilo i riziko plynoucí z očekávaného vývoje trhu rezidenčních nemovitostí. Naopak u spotřebitelských úvěrů odráželo uvolnění úvěrových standardů nižší vnímané riziko ohledně bonity klientů. Poptávka po úvěrech se dle bank vyvíjela diferencovaně. Rekordně vysoká poptávka po úvěrech na bydlení, která byla zaznamenána v přechodných čtvrtletích vlivem předzásobení trhu, dle vnímání bank v průběhu léta poklesla. Poptávka domácností po spotřebitelských úvěrech se ve třetím čtvrtletí neměnila a u úvěrů nefinančním podnikům dále rostla. Ve čtvrtém čtvrtletí 2017 banky očekávají další zpřísnění úvěrových standardů u úvěrů na bydlení a neměnnost standardů u spotřebitelských úvěrů a u úvěrů nefinančním podnikům. Poptávka po úvěrech dle vnímání bank ve čtvrtém čtvrtletí 2017 vzroste ve všech segmentech úvěrového trhu.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy (představující vnitřní kritéria bank při schvalování úvěrů) se u **úvěrů nefinančním podnikům** ve třetím čtvrtletí 2017 neměnily. Většina faktorů působila neutrálně, ve směru uvolnění standardů se projevoval pouze konkurenční tlak ze strany jiných bank, a to v segmentu úvěrů malým a středním podnikům i úvěrů velkým podnikům. Podmínky při schvalování nových úvěrů se po uvolňování v posledních dvou letech celkově rovněž neměnily, pouze část bankovního trhu snížila vlivem konkurence úrokové marže u rizikovějších úvěrů velkým podnikům.

Poptávka podniků po úvěrech ve třetím čtvrtletí 2017 rostla v rozsahu 38 % čistého tržního podílu. Hlavním faktorem byla poptávka po financování fixních investic a provozního kapitálu. Část bankovního trhu nadále vnímala zvýšení poptávky po financování restrukturalizací podniků a jejich dluhů (podniky využívají úvěry k optimalizaci svých finančních nákladů a celkových rozvah) a dále fúzí a akvizic. K růstu poptávky rovněž přispívala nízká úroveň úrokových sazeb. Naopak poptávku po úvěrech snižovalo využití vnitřních zdrojů financování podniků. Ve čtvrtém čtvrtletí 2017 banky předpokládají pokračující neměnnost úvěrových standardů a růst poptávky po úvěrech v rozsahu 16 % čistého tržního podílu.

¹ Šetření zahrnovalo 20 otázek, které se týkaly úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého tržního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého tržního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB: (http://www.cnb.cz/cs/uverove_setreni/index.html).

II.2 DOMÁCNOSTI

U **úvěrů na bydlení** pokračovalo zpřísnování úvěrových standardů u 40 % čistého tržního podílu. To bylo ovlivněno převážně pokračující implementací makrobezpečnostních opatření ČNB do vnitřních předpisů bank. Ve stejném směru působilo zvýšení nákladů financování bank v důsledku růstu úrokových sazeb finančního trhu a také riziko plynoucí z očekávaného vývoje trhu rezidenčních nemovitostí. Spolu s úvěrovými standardy se také dále zpřísnily celkové podmínky při schvalování úvěrů na bydlení (42 % čistého tržního podílu), v rámci nich pak zejména požadavky na poměr LTV (48 % čistého tržního podílu). Část bankovního trhu rovněž pokračovala ve zpřísnování požadavků z pohledu úvěrových ukazatelů DTI a DSTI (30 % čistého tržního podílu). Průměrné úrokové marže bank však nadále mírně klesaly vlivem konkurenčního prostředí na trhu. V následujícím čtvrtletí dojde dle bank k dalšímu zpřísnění úvěrových standardů (49 % čistého tržního podílu).

Rekordně vysoká poptávka domácností po úvěrech na bydlení pozorovaná v předchozích čtvrtletích dle očekávání bank ve třetím čtvrtletí poprvé od roku 2014 poklesla. To vnímalo v čistém vyjádření 32 % bankovního trhu. Poptávka se snížila vlivem makrobezpečnostních opatření ČNB, zvýšení úrokových sazeb a předzásobení trhu. V opačném směru působila očekávání ohledně vývoje trhu rezidenčních nemovitostí a příznivá spotřebitelská důvěra. Ve čtvrtém čtvrtletí 2017 však část bankovního trhu očekává opětovné zvýšení poptávky po úvěrech na bydlení (17 % čistého tržního podílu).

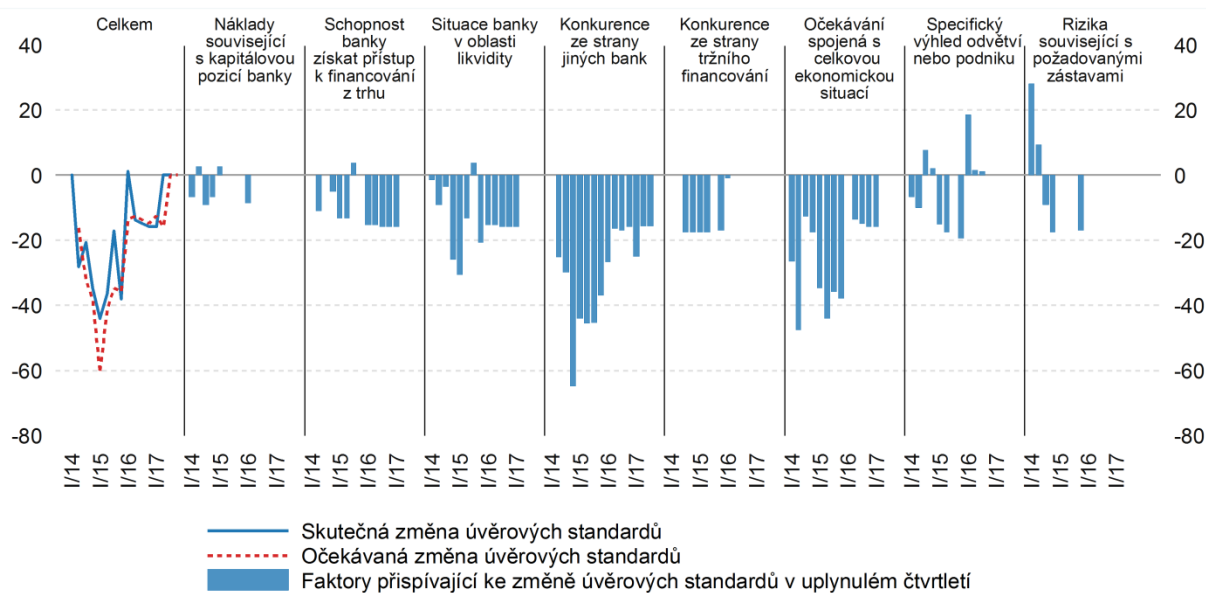
U **spotřebitelských úvěrů** se úvěrové standardy ve třetím čtvrtletí 2017 uvolnily v rozsahu 13 % čistého tržního podílu. Ve směru uvolnění standardů působilo příznivé hodnocení bonity klientů. Úvěrové podmínky při schvalování nových úvěrů se rovněž uvolnily, a to nejvýrazněji prostřednictvím snížení průměrné úrokové marže a marže u rizikovějších úvěrů (24 % čistého tržního podílu u obou uvedených kategorií). Poptávka domácností po spotřebitelských úvěrech se přitom ve třetím čtvrtletí 2017 nezměnila. Na poptávku příznivě působila spotřebitelská důvěra a snižování úrokových sazeb v tomto segmentu úvěrového trhu. Ve čtvrtém čtvrtletí 2017 banky očekávají neměnnost úvěrových standardů a růst poptávky v rozsahu 31 % čistého tržního podílu.

Úvěrové standardy u **úvěrů živnostníkům** se uvolnily u 22 % čistého tržního podílu, poptávka po těchto úvěrech poklesla u 5 % čistého tržního podílu.

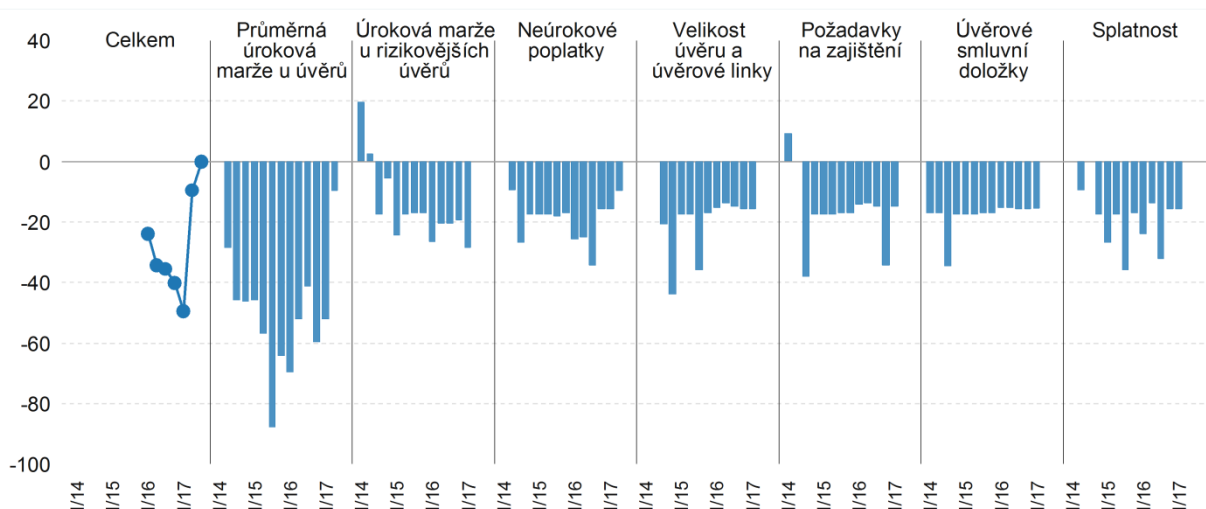
Odpovědi na **dodatečné otázky** ohledně vývoje úvěrů nerezidentským nefinančním podnikům ukazují, že úvěrové standardy a poptávka se ve třetím čtvrtletí 2017 v tomto segmentu úvěrového trhu nadále zásadněji neměnily.

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NEFINANČNÍM PODNIKŮM

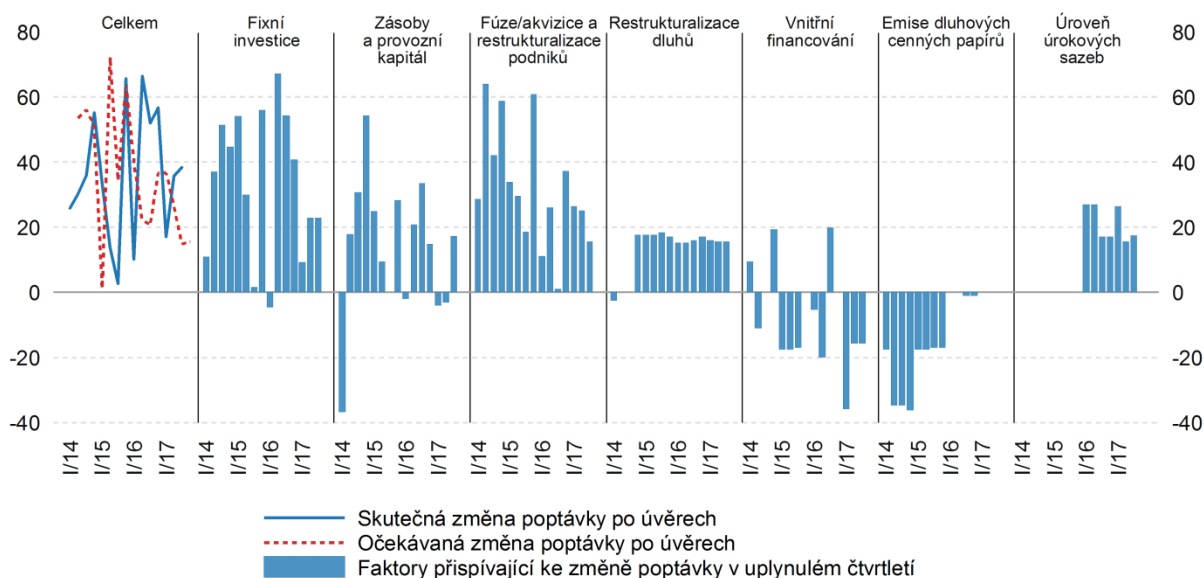
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěřů nefinančním podnikům ([otázky 1, 2 a 6](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěřů nefinančním podnikům ([otázka 3](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

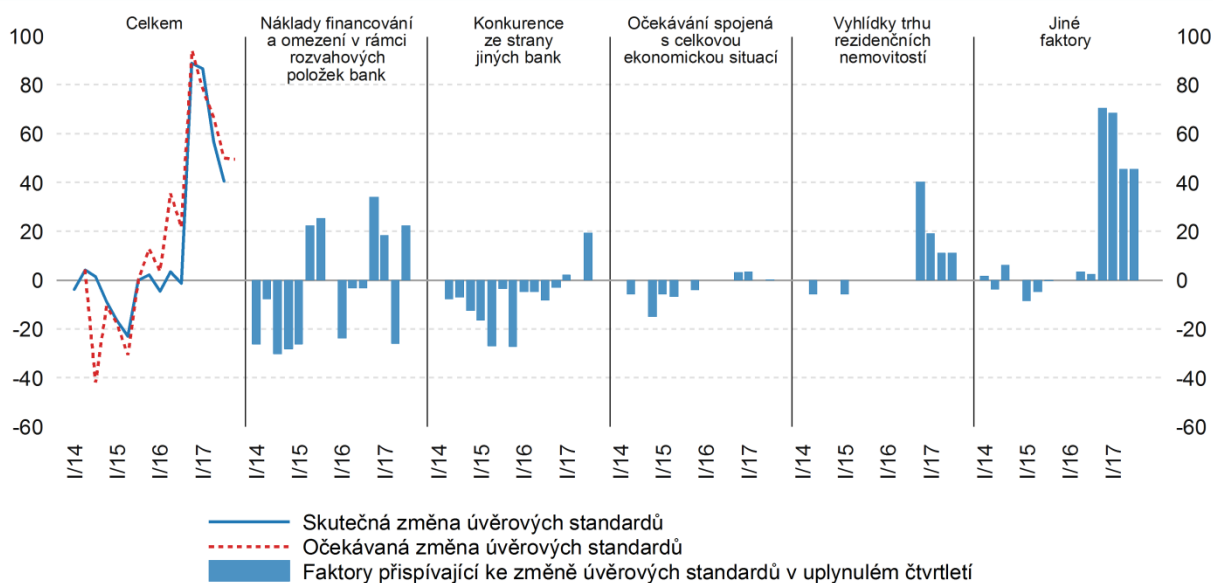

Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech (otázky 4, 5 a 7)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)

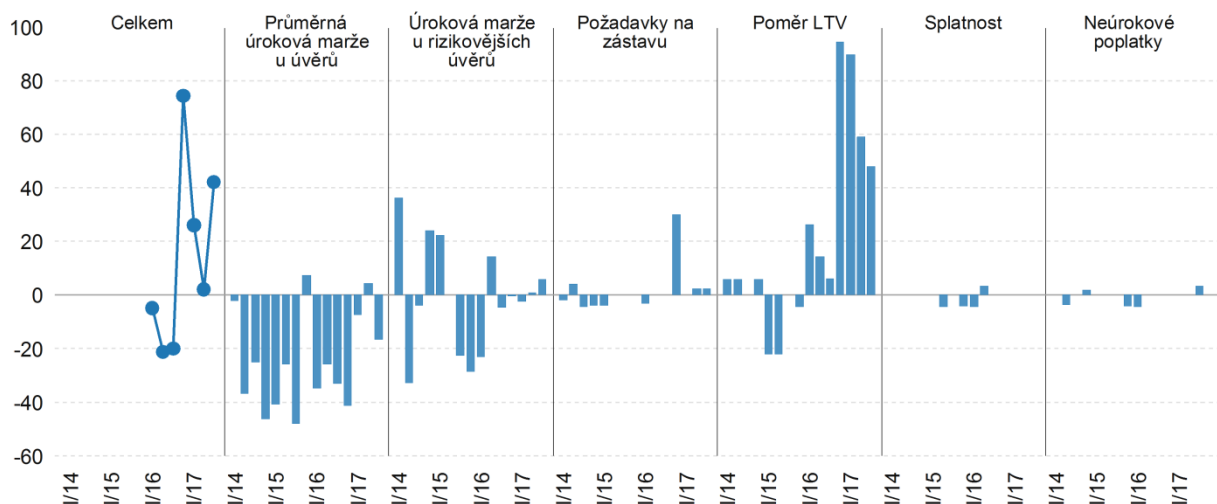
PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚŘŮ NA BYDLENÍ

Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěřů na bydlení (otázky 8,9 a 16)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zprísnění, záporná hodnota = uvolnění)

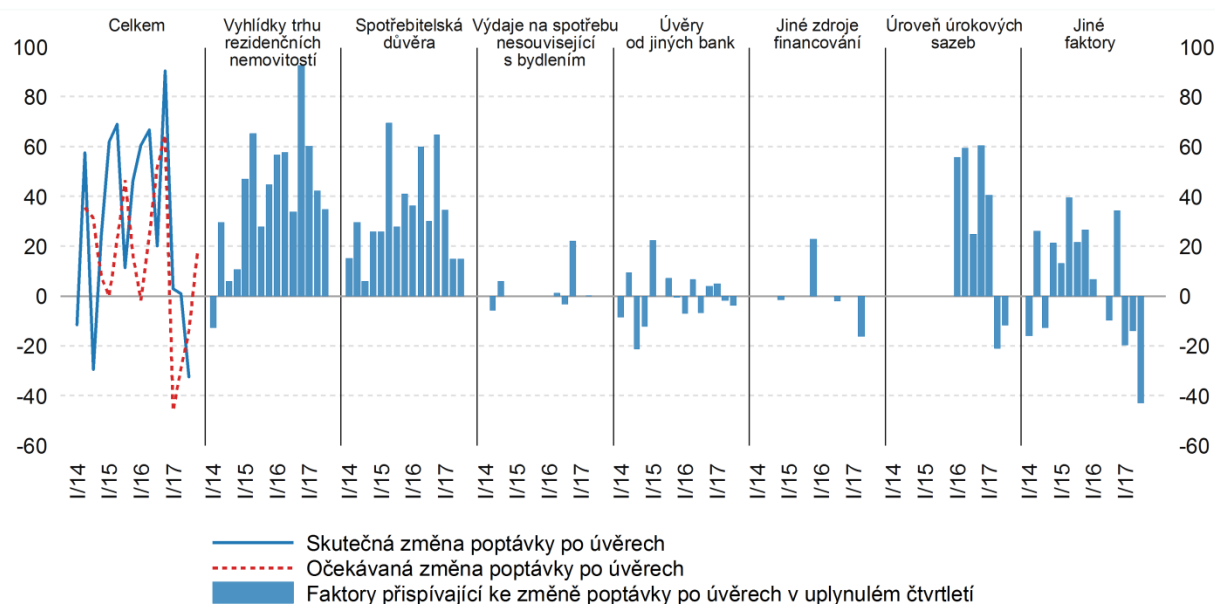

Poznámka: Jiné faktory zahrnují v posledním období zejména implementaci makrobezpečnostních opatření ČNB.

Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení ([otázka 10](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zprísnění, záporná hodnota = uvolnění)

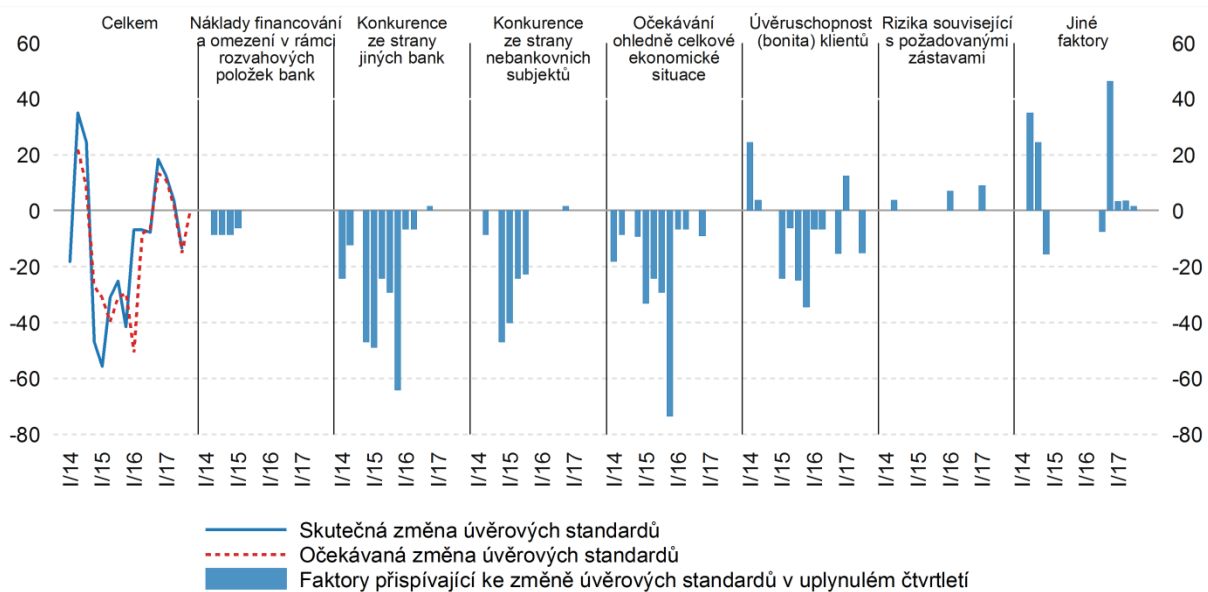

Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení ([otázky 13,14 a 17](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

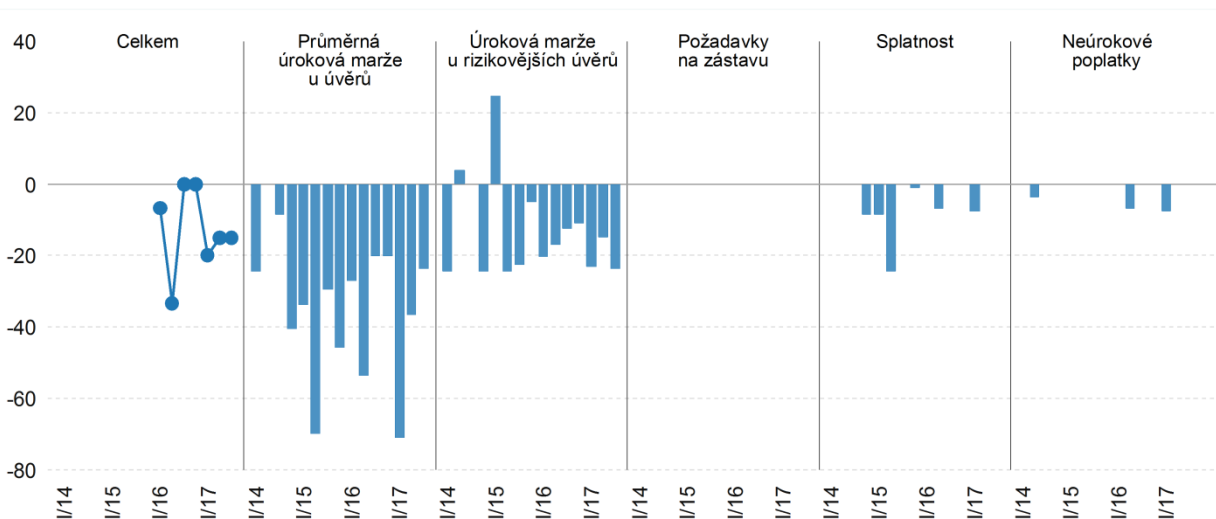
PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚŘŮ

Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u spotřebitelských úvěrů ([otázky 8,11 a 16](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Poznámka: Jiné faktory zahrnují v posledním období zejména implementaci legislativních opatření.

Graf 8 Změny podmínek při schvalování spotřebitelských úvěrů ([otázka 12](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 9 Změny poptávky domácností po spotřebitelských úvěrech ([otázky 13, 15 a 17](#))
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)

